

ítélete

. Varga Edit bíró

ügyintéző: dr. Bogdán Tibor ügyvéd

ügyintéző: dr. Magyar György ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

felpere

4.Pf.20.814/2016/4.

18.CS/P.22.443/2015/24.I.

Rendelkező rész

- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000 (egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az alperes jogelődjével Sz. Zs. függő biztosítási ügynök közvetítésével „A. P.” életbiztosítási szerződéseket kötött, amelyek lehetőséget nyújtottak a rendszeres biztosítási díjon túl eseti befizetésekre is. Az ügynök a felperest arról tájékoztatta, hogy ha az eseti befizetéseit készpénzben teljesíti, magasabb hozamú befektetést tud eszközölni. A felperes korábbi befizetéseit, kétszer 30.000.000 forintot az ügynök visszafizette, azok után 7.800.000 forint hozamot is kifizetett. A felperes az ügynöknek 2006. június 8-án 12 millió forintot, 2006. június 14-én 7 millió forintot, 2006. október 12-én 11 millió forintot adott át három, a 10751113, 10725281, 10785814 kötvényszámú életbiztosításához kapcsolódó eseti befizetésként megjelölve. A 2006. júniusban átadott 19 millió forint visszafizetési határideje 2006. június 28. volt. A pénz átadásától a biztosító „Értesítő eseti díj fizetéséről” nyomtatványát állították ki, amelyen kézírással rávezetett nyilatkozattal a pénz átvételét az ügynök elismerte. A felperes 2006. augusztus 4-én az ügynöknek a hozamként kifizetett további 7.800.000 forintot is átadta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a felemelt keresetében 37.800.000 forint kártérítés és annak 2007. január 10. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) 33. § (1), 48. § (2) bekezdésre, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 350. § (1)-(2), a 348. § (1), a 339. § (1) bekezdésre hivatkozással.
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a Kúria Pfv.V.20.641/2014/8. számú végzése folytán megismételt eljárásban hozott ítéletével az alperest kötelezte 24.000.000 forint és annak 2007. január 10-től járó késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában a Ptk. 339. § (1), a 340. § (1), a 348. § (1), a 350. § (1)-(2) bekezdése, a Bit. 33. § (1), a 48. § (1)-(2) bekezdése felhívásával úgy foglalt állást, hogy a felperest 30.000.000 forint kár érte, annak bekövetkezéséhez gondatlanságával 20 %-ban közrehatott, az alperes ezt meghaladóan helytállni tartozik a jogelődje megbízottjaként eljáró ügynök által okozott kárért. Az elsőfokú bíróság szerint azt, hogy az ügynöknek nem volt megbízása eseti díjak, készpénz átvételére, az alperes csupán

állította, de nem bizonyította, nem csatolta a felperessel kötött szerződéseknél alkalmazott általános szerződési feltételeit sem. Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy a nyomtatvány előírt szövege szerint a teljesítés módja átutalás, az ügynök által kézzel írtak szerint készpénz. A felperes számára nem merülhetett fel olyan körülmény, amely kétségesse tehetné számára, hogy az ügynök a biztosító nevében jár el. A felperes közrehatása körében értékelte azt, hogy a biztosító által küldött éves elszámolások az eseti befizetéseit nem tartalmazták, a befektetés igazolását az ügynöktől nem kérte.

- [5] A másodfokú bíróság mindkét fél fellebbezése folytán hozott jogerős ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította. Az indokolásában kifejtette, hogy eltérő jogkövetkeztetése szerint a felperesnek a legminimálisabb gondosság tanúsítása mellett tudomással kellett bírnia arról, hogy a perbeli esetben az eseti díjakat az ügynök nem fizette be a biztosító számlájára. Erre kellett következtetnie abból is, hogy a számlaegyenlegéről kapott éves értesítőkön nem szerepeltek az eseti befizetései és a hozam kifizetése. A felperes az ügynöktől a díjelőleg és a rendszeres díjak befizetésekor szoros elszámolású nyugtatömbben kiállított elismervényt kapott. Ezek egyikére sem került külön rávezetésre, hogy a visszafizetésért az ügynök anyagi, erkölcsi felelősséget vállal. A vállalkozó felperes számára az általa kötött ún. unit linked biztosítások kapcsán nyilvánvaló ténynek kellett lennie, hogy ilyen rövid futamidővel ilyen hozamot nem lehet elérni. A 30.000.000 forint és a hozam készpénzben és nem az ügyfélszolgálati irodában történt kifizetése is az ügynök mulasztására utalt. Az internetről letölthető nyomtatványokon az ügynök által a pénzátvételére tett elismerő nyilatkozat nem igazolja azt, hogy a biztosító képviselőjeként járt el. A másodfokú bíróság szerint a felperesnek tudomása volt arról, hogy nem a biztosító megbízott ügynökének, nem a biztosítási szerződéseire történő befizetés céljára, hanem magánszemélynek adta át a pénzt, az alperest a Ptk. 350. § alapján kártérítő felelősség nem terheli.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az alperest kérte kötelezni 30.240.0000 forint és annak 2007. január 4-től járó késedelmi kamat megfizetésére. A Pp. 206. § (1), a Ptk. 339. § (1), a 340. § (1), a 348. § (1), a 350. § (1)-(2) bekezdés, a Btk. 48. § (1)-(2) bekezdés megsértésére, az elsőfokú ítéleti tényállás indokolatlanul felülmérlegelésére hivatkozott (BH2006. 403.). Indokai szerint az életbiztosítási szerződése megkötésekor hatályos CSLP-B/K6017.01. ÁSZF korlátlan lehetőséget nyújtott eseti befizetésre, annak módjáról nem rendelkezett. Az ügynök büntető- és jelen perben tett

tanúvallomása szerint is ilyen minőségében vette át a felperes befizetéseit. A felperes ennek ellenkezőjéről nem tudott és nem is tudhatott, ennek érdekében az ügynök erőfeszítéseket is tett pl. a biztosító formanyomtatványainak a használatával. Törekedett a megtévesztés fenntartására is, pl. a régióigazgatói levél „fabrikálásával”. A jogerős ítélet nem felel meg az ítélkezési gyakorlatnak sem (EBH2006. 1406., EBH2005. 1208., BH2008. 331., BH2011.42.), amely szerint a kárfelelősség abban az esetben is fennáll, ha a megbízás ad lehetőséget a károkozásra, mely bűncselekmény elkövetésével valósul meg. A felülvizsgálati kérelem szerint az elsőfokú ítélet szerinti kármegosztás is megfelel a bírói gyakorlatnak. Helyesen értékelte az alperes oldalán azt, hogy az ügynök ellenőrzésére a megbízó köteles. Ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmében is támadta a 7.800.000 forint követelésének az elutasítását arra hivatkozással, hogy az alperes ettől kevesebb hozam lehetőségére nem is hivatkozott.

- [7] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítéletet kérte hatályában fenntartani. Indokai szerint a jogerős döntés helyesen megállapított tényállásból levont helyes jogkövetkeztetéseken alapul, a felülvizsgálati kérelemben felhozott, a megbízói kárfelelősség anyagi jogi kérdéseit helytállóan válaszolta meg. A felperes kellő gondosság tanúsítása esetén fel kellett, hogy ismerje, az átadott pénz, amelynek forrását sem bizonyította, nem kerülhet a biztosítóhoz.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdés megsértésére hivatkozással a jogerős ítéletben megállapított tényállást vitatta. A felülvizsgálati eljárás során azonban általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Erre csak a tényállás feltáratlan volta vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok okszerűtlen, iratellenes vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot. A Kúria a perbeli esetben nem látott lehetőséget a perbeli bizonyítékok felülmérlegelésére, a bizonyítékokból a jogerős ítélettől eltérő következtetés levonására. A Kúria is úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság következtetése nem nyilvánvalóan okszerűtlen, a bizonyítékokból csak a felülvizsgálattal támadott határozatnak megfelelő következtetésre lehet jutni.
- [9] A Kúria utal arra, hogy az ügynök által a perbelihez hasonló magatartással okozott kár megtérítése iránt az alperes ellen több károsult indított pert, a tényállások azonossága azonban nem állapítható meg. A Kúria ezekben az ügyekben követett joggyakorlata szerint az ügynök által kiállított nyomtatvány önmagában nem igazolja a pénzátadás tényét és összegét (Pfv.VII.20.107/2012/4.,

Pfv.IV.22.134/2011/7., Pfv.V.21.291/2012/4.)). A bírói gyakorlat szerint a biztosító kárfelelőssége abban az esetben áll fenn, ha az ügynök a képviseleti jogkörében eljárva, de azzal visszaélve tanúsít - bűncselekményt is megvalósító - felróható károkozó magatartást azzal, hogy a biztosítottól átvett díjjal a sajátjaként rendelkezik (BH2006. 11., EBH2006. 1406., EBH2005. 1208.). Ez esetben vizsgálható a károsult közrehatása a kára bekövetkezésében. A gondatlan, felróható közrehatása a Ptk. 340. § (1) bekezdés alapján a kár megosztására ad anyagi jogi alapot. (Pfv.VIII.21.762/2011/7., Pfv.VIII.20.888/2011/11., Pfv.III.20.169/2013/5., Pfv.IV.21.283/2013/7.)).

- [10] A perbeli esetben azonban a bizonyítékok nem engedtek olyan következtetést, miszerint az ügynök a biztosító képviseletében járt el. A Kúria jelentőséget a következőknek tulajdonított.
- [11] A per tárgyává tett kifizetések igazolására csatolt nyomtatványokon feltüntetett életbiztosítások K6107 típusú, folyamatos díjfizetésű kötvények (15., 23., 32. sorszám). A felperes által csatolt 1805304 kötvényéhez eseti befizetés nem kapcsolódott, annak feltételei nem relevánsak, ahogyan a C6207 jelű, egyszeri díjas Aranyeső plusz főbiztosítás különös feltételei sem (29. sorszám). A felperes perbeli személyes előadása és a nyomozati eljárásban tett tanúvallomása szerint az életbiztosításaira vonatkozó, az alperes által alkalmazott, az egyedi szerződés részévé vált Általános (valamennyi életbiztosítási módozatra jellemző) Életbiztosítási Feltételeket és a K6107 jelű folyamatos díjas A. P. főbiztosítás különös (az adott biztosítási módozatra jellemző) feltételeit az ajánlat aláírásakor átvette.
- [12] A Bit. 48. § (1) bekezdés alapján az ügynök tevékenysége csak a biztosító ez irányú meghatalmazása esetén terjedhet ki a biztosítási díj átvételére. Ezzel összhangban az Általános Életbiztosítási Feltételek XXII. fejezetének a jognyilatkozat módjára vonatkozó szabályai értelmében az ügynök jogállása kizárólag az ajánlat és az első biztosítási díj átvételére terjed ki. Az üzletkötő szerződést nem köthet és arra sem jogosult, hogy a fél hozzá érvényes jognyilatkozatot intézzon. A szerződéskötést követő jognyilatkozatot ajánlott küldeményként kell a biztosítónak eljuttatni, a nyilatkozat akkor hatályos, ha a biztosítóhoz megérkezett. A K6107 jelű folyamatos díjas A. p. főbiztosítás különös feltételei értelmében a biztosítás a biztosított egész életére szól, a biztosítás díja éves, amely részletekben is fizethető. A szerződőnek a VIII. fejezet szabályai szerint a rendszeres díjfizetésen túl lehetősége van korlátlan számú eseti egyszeri díj befizetésére, e díjakból a biztosító felhalmozási befektetési egységeket vásárol, az egységeket a szerződő számláján nevesítve is nyilvántartja. Eseti díjat a tartam során kizárólag átutalással vagy postautalványon lehet fizetni. A biztosító a garantált haláleseti biztosítási összeget, vagy ha az magasabb, a

szerződő számláján nyilvántartott befektetési egységek aktuális értékét fizeti ki a biztosított halála esetén a kedvezményezett javára. Ezen túl az eseti egyszeri díjakból vásárolt felhalmozási egységekre számított érték csak az igényelt összeget is tartalmazó írásbeli, a biztosító központjába beérkező kérelemre részleges vagy teljes visszavásárlás, illetve a részleges visszavásárlás szabályai szerint - a befektetési egység eladása révén - pénzkivonás útján történhet [XX. 4), 5), 6), XXI. 2), 3), XXIII.]. Ezen egyértelmű szerződési feltételekre figyelemmel a felperesnek tudnia kellett azt, hogy az ügynöknek nem az életbiztosítási szerződés keretei között ad át készpénzt befektetési célra, az ügynök nem a biztosító képviselőjében jár el. Erre kellett következnie abból, hogy kétszer 30.000.000 forintot az ügynöktől vett át készpénzben és nem a szerződés szerint az előzőekben ismertetett módon. Erre kellett következtetnie továbbá abból is, hogy az ügynök soha nem egyedül, hanem L. J.-vel járt el a pénz átvételekor, aki őt a felperesnek is bemutatta. L. J. és a biztosító között kapcsolatot pedig maga a felperes sem állított.

- [13] Okszerűen tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság annak is, hogy a biztosítótól a 2005. évről 2006 elején kapott befektetési számlakivonatban nem szerepeltek a felperes korábbi eseti díjas befizetései. A szerződéses kapcsolatokban jártas kft. tulajdonos, ügyvezető felperes számára a közte és az ügynök, illetve L. J. közötti ügylet nem lehetett kétséges amiatt sem, hogy saját előadása szerint a munkahelyén bonyolított pénz átvételekről bizonylatot nem készítettek, a perben csatolthoz hasonló, a pénz átvételét igazoló értesítőket pedig eltépte vagy visszaadta „Zs-nak”. Ebből az is következik, hogy ha készült is, csak egy példány, mégpedig a felperes számára. Az kizárólag annak eszköze volt, hogy az ügynökkel a pénz átvételét elismertesse. A 2006. június 8-i iraton a felperes aláírása nem is szerepel.
- [14] A fentiekén túl értékelte a Kúria azt is, hogy az ügynök a biztosító képviselőjében történt eljárásakor, a biztosítási szerződés megkötését megelőzően a Bit. 37. § (1) bekezdés szerint írásban tájékoztatás nyújtott, amelyen a Bit. 48. § (2) bekezdés rendelkezésének megfelelően az is szerepelt, hogy „Az üzletkötő által okozott kárért Társaságunk áll helyt”. A nyomtatványokon annak szerepeltetése, hogy az ügynök az átvett összegre maga vállalt „anyagi és erkölcsi” felelősséget, szintén a magánemberként történő eljárását igazolja. A szerződéses biztosítási jogviszony keretei között a pénzmozgás szabályszerű bizonylatolása esetén nem volt helye olyan tartalomnak, mint pl. a felperes kézírásával annak feltüntetése 2006. június 8-án, hogy a „7 000 000 enyém, 5 000 000 (H.)”, október 12-én a lejárat időpontja és a forint összeg alatt „(40 000 €)”, 2006. június 14-én, hogy „T. !!”. Az ügynök perbeli tanúvallomása szerint ez utóbbi azt jelentette, hogy az átadott 7 millió forint az ő (H. T., felperes cégtársa) pénze volt. Utal a

Kúria arra is, hogy 2006. június 14-én az átvételt igazoló szöveget L. J. írta, az ügynök „anyagi és erkölcsi” felelősséget vállaló nyilatkozatát pedig a felperes vezette a nyomtatványra azzal a megjegyzéssel együtt, hogy „aláíratni Zs-vel”. Az alperesnél 2007. július 10-én jegyzőkönyvbe foglalt felperesi nyilatkozat szerint ezt a pénzt nem az ügynöknek, hanem L. J-nek adta át, aki a felperes nyomozati eljárásban tett tanúvallomása szerint „nem írt alá soha semmit”.

- [15] Amennyiben a felperes a biztosítási szerződéses jogviszony keretei között teljesít befizetést, úgy nem az ügynökkel és az ismeretlen szerepű L. J-vel alkudozik a visszafizetés határidejéről. 2006. október 12-én pedig úgy adott át további 11 millió forintot, hogy 19 millió forintot a 2006. június 28-ra módosított lejárát ellenére még nem kapott vissza. Amikor pedig a biztosítóhoz fordult, a 2006. augusztus 4-én átadott 7.800.000 forintot nem is említette a 2007. január 29-én, február 28-án, április 27-én keltezett leveleiben. A nyomozati eljárásban tett tanúvallomása szerint az ügynök a három eseti díjas befizetéssel, 30.000.000 forinttal nem számolt el, káraként kérdésre 30.000.000 forintot jelölt meg.
- [16] A fentiek tükrében is a másodfokú bíróság reformatórius jogkörében eljárva a perben rendelkezésre állt bizonyítékok helyes értékelésével és mérlegelésével jutott arra az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésre, hogy az alperes a jogelődje, mint megbízó az ügynöke által okozott kárért nem felel a felülvizsgálati kérelemben felhívott anyagi jogi jogszabályok alapján, mert a károkozás nem a biztosításközvetítői tevékenysége során, és nem is a biztosításközvetítői minőséget felhasználva történt. Önmagában az a körülmény, hogy a bűncselekmény elkövetője megbízási jogviszonyban áll, nem teremt jogi alapot a megbízó kárfelelősségére. Adott esetben a felperes kárát az ügynök nem megbízotti minőségében okozta, hiányzik a károkozás és a megbízás teljesítése között szükségszerű releváns okozati összefüggés. Az ügynök által a megbízása teljesítésétől független cselekménye során okozott károk kívül esnek a releváns okozati összefüggésen.
- [17] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. A Kúria az ügyvéd munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdése alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban és a 4/A. § szerint határozta meg.

- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.
- [20] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2017. december 12.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Kocsis Ottilia s.k.
előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző